

Evangeliet enligt Markus

Johannes döparen

1 ¹ Här börjar evangeliet om Jesus, Messias, Guds son.
² Det står skrivet hos profeten Jesaja:

*Se, jag sänder min budbärare före dig,
han ska bereda vägen för dig.*

³ *En röst ropar i öknen:
Bana väg för Herren,
gör hans stigar raka.*

⁴ Så trädde Johannes fram och döpte i öknen och förkunnade ett omvändelsesdop till syndernas förlåtelse.

⁵ Och alla som bodde i Judeen och Jerusalem kom ut till honom. De döptes av honom i Jordanfloden och bekände så sina synder. ⁶ Johannes var klädd i kamelhår med ett läderbälte om midjan, och han åt gräshoppor och vildhonung. ⁷ Han förkunnade: »Det kommer en efter mig som är starkare än jag, och jag är inte värdig att böja mig ner och knyta upp hans sandalremmar. ⁸ Jag har döpt er med vatten, men han ska döpa er med helig ande.«

Jesus döps

⁹ Vid den tiden kom Jesus från Nasaret i Galileen och döptes i Jordan av Johannes. ¹⁰ Just som han steg upp ur vattnet, såg han himlen dela sig och Anden komma ner som en duva till honom. ¹¹ Och en röst hördes från himlen: »Du är min älskade son, i dig har jag funnit min glädje.«

Jesus frestas

¹² Anden drev honom genast ut i öknen. ¹³ Han var i öknen under fyrtio dagar och frestades av Satan. Där levde han bland de vilda djuren och änglarna betjänade honom.

1.1 Eller: »Jesus Kristus«. Både »Messias« (hebreiska) och »Kristus« (grekiska) betyder »den smorde«.

1.1 »Guds son« förekommer bara i vissa handskrifter.

1.2 hos profeten Jesaja Citatet är en sammanfogning av Mal 3:1 och Jes 40:3.

1.13 Satan Senare i evangeliet är det Petrus som blir röst åt Satan och får en sträng tillrättavisning av Jesus, Mark 8:31–33.

1.2 *Se, jag sänder min budbärare* Mal 3:1; 2~Mos 23:20 **1.3** *Bana väg för Herren* Jes 40:3

Jesus börjar sin verksamhet i Galileen

¹⁴ När Johannes hade utlämnats och fängslats kom Jesus till Galileen och förkunnade Guds evangelium. ¹⁵ Han sa: »Tiden är inne och Guds rike är nära. Ändra ert sätt att tänka och var trogna evangeliet.«

De första lärjungarna

¹⁶ När han gick längs Galileiska sjön fick han se Simon och hans bror Andreas kasta ut nät i sjön, för de var fiskare. ¹⁷ Och Jesus sa till dem: »Kom och följ mig, så ska jag göra er till människofiskare.« ¹⁸ Då släppte de näten och följde honom. ¹⁹ När han hade gått en liten bit till fick han se Jakob, Sebedaios son, och hans bror Johannes, som gjorde i ordning sina nät i båten. ²⁰ Genast kallade han på dem, och de lämnade sin far Sebedaios och hans lejda arbetare i båten och följde honom.

I Kafarnaums synagoga

²¹ De kom till Kafarnaum, och så snart det blev sabbat gick han till synagogan och undervisade. ²² Och folk blev överväldigade av hans undervisning, för han undervisade dem med makt och inte som de skriftlärdade. ²³ Nu fanns det i deras synagoga en man med en oren ande och han började vråla: ²⁴ »Varför stör du oss, Jesus från Nasaret? Har du kommit för att förgöra oss? Jag vet vem du är: Guds helige.« ²⁵ Men Jesus tillrättavisade honom och sa: »Håll tyst och far ut ur honom!« ²⁶ Och den orena anden ryckte och slet i honom, ropade med hög röst och for ut ur honom. ²⁷ Och alla blev så skakade att de frågade varandra: »Vad är detta? En ny undervisning, framförd med makt! Han befäller de orena andarna, och de lyder honom.« ²⁸ Och ryktet om honom spred sig genast över hela Galileen.

Simons svärmor och andra sjuka botas

²⁹ När de hade kommit ut ur synagogan gick de till Simons och Andreas hus tillsammans med Jakob och Johannes. ³⁰ Simons svärmor låg sjuk i feber, och det talade de genast om för honom. ³¹ Han gick fram till henne, grep hennes hand och reste henne upp. Då lämnade febern henne, och hon betjänade dem. ³² När

1.14 utlämnats och fängslats Ordagrant bara »överlämnats« eller »utlämnats«. Det grekiska ordet är ett centralt nytestamentligt begrepp. Ibland handlar det om överlämnandet och vidareförandet av viktiga traditioner och läror (se Mark 7:13), ibland handlar det om utlämnandet till myndigheter och domstolar (se Mark 10:33). Här i Mark 1:14 behövs ett förtydligande: »och fängslats«. Jfr Mark 6:17.

1.15 Ändra ert sätt att tänka Översättningen återger det grekiska ordets innebörd. Detta är rimligen så Markusevangeliets författare och mottagare uppfattade saken. I den hebreiska bibeln (GT) förekommer ofta det mer konkreta bildspråket »vända om«.

1.15 var trogna Det grekiska verbet handlar om mycket mer än intellektuellt försanthållande. Det handlar om att vara trogen, lojal och att ha tillit.

1.16 kasta ut nät Uttrycket refererar till ett runt kastnät som virades runt armen och sedan kastades ut i vattnet.

1.20 lejda arbetare Alternativ översättning: »daglönare«.

1.22 överväldigade Verbet uttrycker en bestående reaktion, snarare än en momentan häpenhet.

1.31 betjänade Verbet diakonein är ett teologiskt nyckelord i Markusevangeliet. Se Mark 1:13; 10:45 och 15:41.

det blivit kväll och solen hade gått ner, kom folk till honom med alla sjuka och besatta.³³ Hela staden hade samlats utanför dörren.³⁴ Han botade många som led av olika sjukdomar, och han drev ut många demoner. Men han lät inte demonerna tala, eftersom de hade klart för sig vem han var.

Jesus ber och förkunnar

³⁵ Mycket tidigt nästa morgon, medan det fortfarande var mörkt, steg han upp och gav sig av till en öde plats, och där bad han.³⁶ Simon och de han hade hos sig skyndade efter honom.³⁷ De fann honom och sa: »Alla söker efter dig.«³⁸ Då svarade han: »Låt oss gå någon annanstans, till handelsplatserna i närheten, så att jag kan förkunna även där. Det är för den sakens skull jag har gett mig ut.«³⁹ Och han gick runt i hela Galileen, förkunnade i deras synagogor och drev ut demoner.

En spetälsk blir ren

⁴⁰ En spetälsk kom fram och bad honom om hjälp, föll på knä och sa: »Om du vill, kan du göra mig ren.«⁴¹ Och Jesus kände medlidande med honom, sträckte ut handen, rörde vid honom och sa: »Det vill jag. Bli ren!«⁴² Då lämnade spetälskan honom med en gång, och han blev ren.⁴³ Jesus sände genast iväg honom med en skarp tillsägelse:⁴⁴ »Se till att du inte säger något till någon. Gå istället och visa dig för prästen, och bär fram det offer för din rening som Mose har bestämt, till ett vittnesbörd för dem.«⁴⁵ Men han gick iväg och började förkunna och tala om saken vitt och brett. Därför kunde Jesus inte längre öppet gå in i någon stad, utan han höll till utanför städerna, på öde platser. Och folk kom till honom från alla håll.

En lam man i Kafarnaum botas

2¹ När han återvände till Kafarnaum några dagar senare fick folk höra att han var hemma.² Det samlades så många att de inte fick plats ens utanför dörren längre, och han förkunnade ordet för dem.³ Då kom de till honom med en lam som bars av fyra personer.⁴ Eftersom de inte kunde bära fram mannen till honom på grund av allt folk, bröt de upp taket ovanför honom, gjorde ett hål och sänkte ner baren som den lame låg på.⁵ När Jesus såg deras tro sa han till den lame: »Mitt barn, dina synder är förlåtna.«

⁶ Men några skriftlärda satt där och tänkte i sitt inre:⁷ »Varför säger han så? Han hädar ju. Vem kan förlåta synder utom Gud själv?«⁸ När Jesus förstod i sin ande att de tänkte på det sättet, sa han till dem:

1.38 *handelsplatserna i närheten* Den grekiska termen, ordagrant »bystad«, refererar till en marknadsstad eller småstad, större än en by och mindre än en vanlig stad.

1.41 *kände medlidande* Annan läsart: *blev arg*. Denna läsart har relativt svagt stöd i handskriftstraditionen, men har ändå ibland uppfattats som ursprunglig med hänvisning till att den är »svårare«.

1.44 *offer för din rening* Det som skulle bäras fram var de offer som anges i bestämmelserna för personer som tillfrisknat från spetälska, se 3~Mos 14:10–32.

1.45 *förkunna* Verbet är av grundläggande teologisk innebörd för evangeliets författare. Jesus förkunnar i Mark 1:14, 38–39 och lärjungarna får uppdraget i Mark 3:14 och 6:12.

2.5 *är förlåtna* I de grekiska handskrifterna förekommer såväl presens passivum (förlåts) som perfekt passivum (har förlåtits). Poängen är förmodligen att synderna förlåts i samma ögonblick som Jesus uttalar orden – performativt.

»Varför tänker ni så i ert inre? ⁹ Vad är lättast att säga till den lame: Dina synder är förlåtna, eller: Stå upp, ta din bår och gå? ¹⁰ Men för att ni ska veta att Människosonen har makt att förlåta synder på jorden« – och nu vände han sig till den lame: ¹¹ »Till dig säger jag: Stå upp, ta din bår och gå hem.« ¹² Och han ställde sig upp, tog genast sin bår och gick ut i allas åsyn, så att de häpnade och prisade Gud och sa: »Något liknande har vi då aldrig sett!«

Tullindrivaren Levi blir lärjunge

¹³ Han gick åter längs sjön. Då kom allt folk till honom, och han undervisade dem. ¹⁴ När han gick där fick han syn på Levi, Alfaios son, som satt vid tullhuset, och han sa till honom: »Följ mig.« Då reste sig Levi och följde honom.

¹⁵ När han senare låg till bords i Levis hus, var det många tullindrivare och syndare som låg till bords tillsammans med Jesus och hans lärjungar, för det var många och de följde honom. ¹⁶ Och när de skriftlärdade bland fariseerna såg att han åt med syndare och tullindrivare, frågade de hans lärjungar: »Varför äter han med tullindrivare och syndare?« ¹⁷ När Jesus hörde detta sa han till dem: »Det är inte de friska som behöver läkare, utan de sjuka. Jag har inte kommit för att kalla rättfärdiga, utan syndare.«

Frågan om fasta

¹⁸ Johannes lärjungar och fariseerna fastade, och folk kom och frågade honom: »Hur kommer det sig att Johannes lärjungar och fariseernas lärjungar fastar, men inte dina?« ¹⁹ Jesus svarade dem: »Inte kan väl bröllopsgästerna fasta medan brudgummen är hos dem? Så länge de har brudgummen hos sig kan de inte fasta. ²⁰ Men det ska komma en tid då brudgummen tas ifrån dem, och på den dagen, då ska de fasta. ²¹ Ingen syr fast en lapp av okrympt tyg på ett gammalt plagg. I så fall sliter ju den nya lappen med sig det gamla tyget, och revan blir värre. ²² Och ingen fyller nytt vin i gamla vinsäckar. I så fall kommer vinet att spränga säckarna, och både vinet och säckarna förstörs. Nej, nytt vin hålls i nya säckar.«

Frågan om sabbaten

²³ När han på sabbaten vandrade genom sädesfälten, började hans lärjungar rycka av axen där de gick. ²⁴ Då sa fariseerna till honom: »Se, varför gör de på sabbaten det som inte är tillåtet?« ²⁵ Han svarade dem: »Har ni aldrig läst vad David gjorde när han och hans följeslagare blev hungriga och behövde mat, ²⁶ hur han då gick in i Guds hus, på den tid Evjatar var överstepräst, och åt skådebröden, som inga andra än prästerna får äta, och hur han också gav åt dem som var med honom?« ²⁷ Sedan sa han till dem: »Sabbaten

2.15 tullindrivare Alternativt: *skatteindrivare*. I vid mening syftar det grekiska ordet på människor som drev in skatt åt romarna. Ofta handlade det om beskattning av varor på väg in i städerna för försäljning. Här är det rimligt att tala om tullindrivare med tanke på omnämmandet av tullhuset i föregående vers.

2.26 Evjatar En präst som följde med kung David i hans exil (1~Sam 22:20–23:13; 2~Sam 15:24–29).

2.26 skådebröden Enligt Moses lag skulle dessa bröd varje sabbatsdag läggas fram inför Herren i templet, och de fick bara ätas av prästerna. Se 3~Mos 24:5–9.

blev till för människan och inte människan för sabbaten. ²⁸ Därför är Människosonen herre också över sabbaten.«

Mannen med en förtvinad hand

3 ¹ Han gick till synagogan igen och där fanns en man med en förtvinad hand. ² De höll ögonen på Jesus för att se om han skulle bota mannen på sabbaten. Det gjorde de för att få något att anklaga honom för. ³ Och han sa till mannen med den förtvinade handen: »Res dig och kom fram.« ⁴ Sedan frågade han dem: »Vad är tillåtet på sabbaten, att göra gott eller ont, att rädda ett liv eller att döda?« De teg. ⁵ Då såg han på dem med vrede, bedrövad över att deras hjärtan var så hårda, och sa till mannen: »Räck fram handen.« Och han räckte fram den och hans hand den blev bra igen. ⁶ Då gick fariseerna iväg och och började genast göra upp planer med herodianerna på att röja Jesus ur vägen.

Stora folkskaror kommer till Jesus

⁷ Jesus drog sig med sina lärjungar bort till sjön. En stor skara från Galileen följde efter, men också från Judeen, ⁸ Jerusalem och Idumeen, från andra sidan Jordan och från trakterna av Tyrus och Sidon, kom folk till honom i stora skaror när de hörde talas om allt han gjorde. ⁹ Han sa åt sina lärjungar att hålla en båt redo åt honom, för att han skulle slippa bli trängd av folket. ¹⁰ Han hade botat många, och alla som led av någon plåga trängde sig nu på honom för att få röra vid honom. ¹¹ Och när de orena andarna såg honom föll de ner inför honom och utropade: »Du är Guds son!« ¹² Men han förbjöd dem strängt att avslöja honom.

De tolv utses

¹³ Sedan gick han upp på ett berg och kallade till sig dem han ville, och de kom till honom. ¹⁴ Han utsåg tolv, vilka han också kallade apostlar, för att de skulle vara tillsammans med honom och för att han skulle sända ut dem att förkunna ¹⁵ och ha makt att driva ut demonerna. ¹⁶ Han utsåg dessa tolv: Simon, som han gav namnet Petrus, ¹⁷ Jakob, Sebedaios son, och hans bror Johannes, vilka han gav han namnet Boanerges, som betyder Åskans söner, ¹⁸ vidare Andreas, Filippos, Bartolomaios, Matteus, Tomas, Jakob, Alfaios son, Taddaios, Simon Kananaios ¹⁹ och Judas Iskariot, han som också utlämnade honom.

Jesus och demonerna

²⁰ När han kom hem samlades folket på nytt, så att de inte ens fick möjlighet att äta. ²¹ När hans släktingar fick höra det ryckte de ut för att ta hand på honom, för folk sa att han var från sina sinnen. ²² De

3.6 *herodianerna* Herodes Antipas, som bodde i Tiberias i Galileen, hade anhängare som drog nytta av politisk lojalitet med Rom. En del forskare anser att esseerna kunde ingå i gruppen herodianer.

3.8 *Idumeen* Området söder om Judeen.

3.14 *vilka han också kallade apostlar* Vissa handskrifter saknar denna bisats.

3.20 *folket* Eller: *folk*. Det är oklart om den grekiska texten ursprungligen hade bestämd artikel eller inte.

skriftlärda som hade kommit ner från Jerusalem sa: »Han är besatt av Beelsebul! Det är med hjälp av demonernas furste han driver ut demonerna.«²³ Han kallade dem till sig och talade till dem i liknelser: »Hur kan Satan driva ut Satan?²⁴ Om ett rike kommer i strid med sig självt kan det riket inte bestå.²⁵ Om ett hushåll kommer i strid med sig självt kan det hushållet inte bestå.²⁶ Och om Satan tar strid med sig själv och splittras kan han inte bestå, utan då är det slut med honom.²⁷ Nej, ingen kan gå in i den starkes hus och plundra honom på hans ägodelar utan att först ha bundit honom. Då kan han plundra hans hus.²⁸ Sannerligen säger jag er: Allt ska människorna få förlåtelse för, både synder och hädelser, hur mycket de än hädar.²⁹ Men den som hädar den heliga anden får aldrig någonsin förlåtelse utan är skyldig till evig synd.«³⁰ De sa ju: »Han har en oren ande.«

Jesus och hans närmaste

³¹ Då kom hans mor och hans syskon dit. De blev stående utanför och lät kalla på honom.³² Det satt mycket folk omkring honom, och de sa: »Din mor och dina bröder och dina systrar står utanför och frågar efter dig.³³ Han svarade: »Vem är min mor och vilka är mina syskon?«³⁴ Och han såg på dem som satt runt omkring honom och sa: »Här är min mor och mina syskon.³⁵ Den som gör Guds vilja, den är min bror och syster och mor.«

Liknelsen om sådden

4¹ Han började åter undervisa vid sjön. Det samlades väldigt mycket folk omkring honom, och därför steg han i en båt och satt i den ute på sjön, medan allt folket stod på land utmed sjön.² Han undervisade dem mycket i liknelser, och i sin undervisning sa han till dem:³ »Hör på! En lantarbetare gick ut för att så.⁴ När han sådde föll en del av utsädet längs vägen, och fåglarna kom och åt upp det.⁵ Annat föll på den steniga marken där det inte fanns mycket jord, och det sköt genast upp eftersom jorden var tunn.⁶ När solen gått upp sveddes det och vissnade, eftersom det saknade rot.⁷ Annat föll bland tistlarna, och tistlarna växte upp och kvävde det, så att det inte bar frukt.⁸ Men en del av utsädet föll i den goda jorden, och det sköt upp, växte och bar frukt – trettiofalt, sextiofalt och hundrafalt.«⁹ Och han sa: »Hör, du som har öron att höra med.«

Liknelsernas syfte

¹⁰ När han blivit ensam med de tolv och de andra som var med honom frågade de honom om liknelserna.¹¹ Han sa: »Ni har fått tillgång till Guds rikets hemlighet, men de som står utanför får ta del av allt i liknelser,¹² för att *de ska se med sina ögon men ändå inte inse, de ska höra med sina öron utan att förstå. De vänder därför aldrig om och får förlåtelse.*«

3.22 *Beelsebul* Ursprungligen namnet på en av filisteernas gudar (2~Kung 1:2–4), men här används det om en demon eller djävulen.

3.32 *och dina systrar* Vissa handskrifter saknar frasen »och dina systrar«.

4.12 *ska se...* Jes 6:9–10.

Tolkning av liknelsen om sådden

¹³ Och han sa till dem: »Begriper ni inte den här liknelsen? Hur ska ni då kunna förstå alla mina liknelser? ¹⁴ Det lantarbetaren sår är ordet. ¹⁵ Sådden längs vägen är de hos vilka ordet sås, men när de hört det kommer Satan genast och tar bort ordet som är sått i dem. ¹⁶ Sådden på den steniga marken är de som hör ordet och genast tar emot det med glädje ¹⁷ men som inte har något rotfäste inom sig utan bara håller ut en tid. När de sedan möter lidande och förföljelse för ordets skull kommer de genast på fall. ¹⁸ Sådden bland tistlarna är de som hör ordet, ¹⁹ men världsliga bekymmer, rikedomens lockelse och begär efter annat kommer in och kväver ordet, så att det inte bär frukt. ²⁰ Sådden i den goda jorden är de som hör ordet, tar det till sig och bär frukt – trettiofalt, sextiofalt och hundrafalt.

Liknelsen om oljelampan

²¹ Han sa till dem: »En oljelampa tas väl inte fram för att sättas under sädesmåttet eller sängen? Sätts den inte på lamphållaren? ²² För det finns inget dolt som inte ska tas fram i ljuset, och inget undangömt som inte ska komma i dagen. ²³ Hör, du som har öron att höra med.«

²⁴ Och han sa till dem: »Var uppmärksamma på vad ni hör. Med samma mått som ni mäter med ska det mätas upp åt er, och det med råge. ²⁵ För åt dem som har, ska ges, men från dem som inte har ska tas också det de har.«

Liknelsen om den växande sådden

²⁶ Och han sa: »Med Guds rike är det som när en man har spridit utsädet över jorden. ²⁷ Han sover och stiger upp, nätter och dagar går, och säden gror och växer sig hög, och själv vet han inte hur. ²⁸ Av sig själv bär jorden frukt, först strå, sedan ax och därefter moget korn i axet. ²⁹ När grödan är mogen, låter han genast skäran gå, för skördetiden har kommit.«

Liknelsen om senapskornet

³⁰ Och han sa: »Vad ska vi likna Guds rike vid? Vilken liknelse ska vi använda? ³¹ Det är som ett senapskorn. När det sås i jorden är det minst av alla frön på jorden, ³² men när det har såtts, växer det upp och blir större än alla andra köksväxter och får så stora grenar att himlens fåglar kan bygga bo i dess skugga.«

³³ Med många sådana liknelser förkunnade han ordet för dem, allt efter deras förmåga att höra och ta till sig. ³⁴ Han talade bara till dem i liknelser, men när han blivit ensam med sina lärjungar förklarade han allt för dem.

4.21 sädesmåttet Grundtexten har ett latinskt lånord för ett volymmått för torrvaror om 8,7 liter. Här refererar det förmodligen till en sädeskruka av den storleken som om natten kunde sättas över oljelampan för att avskärma eller släcka den.

4.22 tas fram i ljuset Ordagrant »bli uppenbart«. Ett betydelsefullt teologiskt begrepp som återfinns i många nytestamentliga texter.

4.32 Hes 17:23

Vinden och sjön lyder Jesus

³⁵ Samma dag, framåt kvällen, sa han till dem: »Kom så far vi över till andra sidan.« ³⁶ De lämnade folket och gjorde honom sällskap i båten och tog honom med sig, och andra båtar följde med. ³⁷ Då kom en stark virvelvind och vågorna slog in i båten, så att den snart började fyllas. ³⁸ Men själv låg han och sov i aktern med huvudet på dynan. De väckte honom och sa: »Lärare, bryr du dig inte om att vi går under?« ³⁹ Han vaknade, och han tillrättavisade vinden och sa till sjön: »Tig! Håll tyst!« Och vinden lade sig och det blev kav lugnt. ⁴⁰ Han sa till dem: »Varför är ni rädda? Har ni ännu ingen tro?« ⁴¹ De fylldes av fruktan sa till varandra: »Vem är då denne, eftersom både vinden och sjön lyder honom?«

4.38 i aktern Det var vanligt att båtar hade en dyna eller sittkudde i aktern för rorsmannen.